

Pallas-Ylläs Charter –hanke

Loppuraportti

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	3
1. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ	4
2. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ	4
3. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN	5
4. PROJEKTIN TULOKSET	5
Pallas-Yllästunturin kansallispuisto sai European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas tunnustuksen.....	5
Pallas-Ylläs Charter alueen toimenpide- ja kehittämissuunnitelma	7
100 yritystä ja yhteisöä on lähtenyt mukaan kestävän matkailun Kylästä kylään hankeperheeseen	9
Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa reitistöjen, opastuksen ja viitoituksen kunnostamis- ja uudistamissuunnitelmat	10
Kansainvälinen yhteistyö.....	13
Kestävän matkailun edistäminen alueella ja kansallispuiston yhteistyöryhmä	13
5. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS	14
6. TOIMINNAN JATKUVUUS	14
7. BUDJETTI JA RAHOITUS.....	15

Kannen kuva: Jari Ylläsjärvi ja Vesa Niva reitin kestäväintisuunnittelussa Kukastunturissa. Kuva Pekka Sulkava

TIIVISTELMÄ

Matkailun kehityksen keskeisiä tavoitteita ovat matkailukeskittymien ja -verkostojen vahvistaminen, yritysten kasvun ja kehittymisen tukeminen sekä matkailualueiden infrastruktuurin parantaminen. Matkailun ympärivuotisuuden edistäminen on yksi tärkeimmistä strategisen kehittämisen painopisteistä. Pääosassa Lapin matkailukeskuksissa talvimatkailu on päätuote. Ympärivuotisuus saadaan toteutumaan kun Lapin kesätuotteita pystytään lanseeraamaan onnistuneesti kotimaisille, mutta myös kansainvälisille matkailijoille. Lapin matkailustrategian 2011-2014 yhtenä tavoitteena oli muodostaa kansallispuistoista ja matkailukeskuksista yhdessä Lapin matkailun ympärivuotinen veturituote kansainvälisille markkinoille.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ympärille kehitettiin uusi palvelusta palveluun matkailutuote Pallas-Ylläs charter -hankkeessa (Euroopan aluekehitysrahaston projekti A32107, 1.4.2012-28.2.2014, Lapin Liitto). Valmiissa tuotteessa puiston ympärillä olevat matkailukeskukset ja kylät muodostavat retkeilijöille majoitus-, ohjelma-, ravintola- ja muun palvelutarjonnan ja puistoa käytetään päiväetappien kulkemiseen. Nykyinen päivä- ja vaellusretkeily on saanut rinnalleen houkuttelevan vaellusmuodon, missä puistossa vaelletaan vain päiväetappien tavarat mukana ja yövytään kylien majoitusyrittäjien mökeissä tai hotelleissa.

Tässä hankkeessa suunniteltiin toimenpiteet palvelurakenteiden, viitoituksen ja opastuksen kehittämiseksi ja kunnostamiseksi, tason nostamiseksi sekä maisemavaurioiden torjumiseksi palvelusta palveluun yhteyksien varrella. Tavoitteena suunnittelussa oli että reitistö (Tunturi-Lapin Taival) muodostaa tason noston jälkeen kansainvälisen tason matkailuyhteydet kansallispuistossa seudun matkailupalveluiden välille. Suunnittelu toteutettiin varsinaisen investointihankkeen pohjaksi, kansallispuiston kestävän käytön kehittämiseksi ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi.

Kansallispuistoon saatiin hankkeessa Euroopan kansallispuistoliiton, EUROPARC Federaation, The European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas ohjelman jäsenyyden. Hankkeessa perustettiin pysyvä kansallispuiston yhteistyöryhmä ja aloitettiin kansainvälistyminen ja tuotteistaminen. Luontomatkailutuotteita kehitettiin tutustumalla ja verkostoitumalla Skotlantilaisen Charter puiston sekä muiden Keskieurooppalaisten ja Pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Charter ohjelman mukaisesti alueelle laadittiin toimintasuunnitelma, jonka kautta matkailun kestävyyttä alueella voidaan lisätä.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ympäristöstä yli 100 yritystä ja yhteisöä on lähtenyt mukaan kestävän matkailun Kylästä kylään hankeperheeseen, koska he uskovat kansallispuistovetoisen matkailun kehittämisen lisäävän alueen vetovoimaisuutta. Verkostoon mukaan lähteneet palvelut ja reitit löytyvät asiakaslähtöisesti toteutetulta Kylästä kylään netti- ja mobiilisivustolta. Kansainvälisen näkyvyyden lisääntyminen ja benchmarking -matkat ulkomaisiin luontomatkailukohteisiin sekä näiltä matkoilta saatua tietotaitoa on kehitetty alueen matkailun edistämiseksi kehittämisminaareissa.

Uusi toimiva Kylästä kylään matkailutuote on noussut alueen palvelutuotteeksi ja tuotteen saama näkyvyys mahdollistaa merkittävän edelleen kehittymisen ja laajentumisen sekä sen rinnalle muiden luontomatkailuun ja kansallispuistomatkailuun tukeutuvien matkailupalveluiden kehittämisen.

1. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

Matkailun kehityksen keskeisiä tavoitteita ovat matkailukeskittymien ja -verkostojen vahvistaminen, yritysten kasvun ja kehittymisen tukeminen sekä matkailualueiden infrastruktuurin parantaminen. Matkailun ympärivuotisuuden edistäminen on yksi tärkeimmistä strategisen kehittämisen painopisteistä. Ympärivuotisuus saadaan toteutumaan pysyvästi vain siinä tapauksessa, että Lapin kesätuote pystytään lanseeraamaan onnistuneesti kansainvälisille matkailijoille ja kesäkauden matkailijamäärät saadaan vahvaan kasvuun.

Lapin matkailustrategiassa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on nimetty kesämatkailun veturituotteen kehittäminen kansainvälisille markkinoille matkailukeskusten ja kansallispuistojen palvelutarjontaa yhdistämällä. Vision toteutuminen edellyttää aidosti vetovoimaista, pitkälle tuotteistettua ja korkealaatuista matkailutuotetta. Matkailutuotteen tulee perustua nykypäivän kuluttajakäyttäytymisen trendeihin; kestävään kehitykseen ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Kohderymänä projektissa ovat Tunturi-Lapin alueen matkailuyritykset, jotka ovat kiinnostuneet kehittämään toimintaa kestävä matkailun ideologian mukaisesti yhdessä Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kanssa. Lisäksi mukana ovat alueen matkailua tukevat organisaatiot (kunnat, Metsähallituksen Laatumaa ja Metsätalous, kunnat, Tunturi-Lapin kehitys, alueiden matkailuyhdistykset) sekä muut alueella toimivat organisaatiot (paliskunnat ja järjestöt suunnittelussa osallisina).

2. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Luontopalvelut hankkeen vetäjänä toteutti projektin toimet, viralliset hankekumppanit ja kohdeyritykset osallistuivat tilaisuuksiin ja suunnittelutyöhön. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueen kunnat (Kolari, Kittilä, Muonio ja Enontekiö) osallistuivat hankkeeseen rahoittajina ja ohjaus-, sekä suunnitteluryhmien jäseninä. Yrityskumppaneina olivat Metsähallituksen Metsätalous ja Laatumaa tukemassa alueen yritystoimintaa ja osallistumassa ohjausryhmä-, suunnittelu- ja valmistelutyöhön. Hankkeessa pidettiin 6 ohjausryhmän kokousta, joista 2 sähköpostitse hyväksymiskokouksia.

Hankkeen toteuttamiseksi palkattiin matkailuelinkeinoa tunteva projektipäällikkö koordinoimaan ja kehittämään toimintoja ja yhteistyötä yhdessä Luontopalveluiden henkilöstön kanssa. Toteutuksen onnistumiseksi yhteistyötilaisuuksia alueen yritysten kanssa pidettiin useita ja yhteistyö kehittyi merkittävästi.

Kansainvälistä matkailua kehitettiin useilla ulkomaankontakteilla ja saatiin kolmantena puistona Suomessa EUROPARC järjestön "Charter" eli kestävä luontomatkailun tunnustus. Toteutimme marraskuussa 2013 benchmarking -matkan valmistelumatkan Cairngormsin kansallispuistoon Skotlannissa. Tammikuussa 2014 Tunturi-Lapin alueelta 7 henkilöä matkasi Skotlantiin varsinaiselle benchmarking -matkalle ja toi mukanaan runsaasti ideoita paikanpäällä toteutettavaksi. Lisäksi matkassa oli Lyngenfjordin edustaja Norjasta tuomassa Pohjoiskalotin yhteistyönäkökulmaa mukaan matkan tapaamisiin ja ideointiin.

3. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Hankkeesta ja sen tuloksista on tiedotettu kansallispuiston www.luontoon.fi sivuilla, kansallispuiston fb sivuilla sekä kansallispuiston uutiskirjeessä ja hankkeen sivuilla: www.metsa.fi/kylastakylaan sekä lehdille ja radiolle tehtävissä tiedotteissa ja yleisötilaisuuksissa. Hankkeen tavoitteista ja mahdollisuuksista on tiedotettu kylien yrittäjille sekä Levin, Ylläksen, Muonion ja Enontekiön matkailuyhdistyksille tai yhtiöille. Kansainvälisesti hankkeesta on tiedotettu Charter puistojen kokouksessa sekä Cairngormsin tapaamisissa ja muissa kansainvälisissä tilaisuuksissa. EUROPARC:in, EUROPARC Nordic-Baltic Section:in ja EUROPARC Charter:in www-wivustoilla ja uutiskirjeissä on hankkeen tuoma Charter -tunnustus saanut näkyvyyttä.

Paikallislehdissä (Kuukkeli, Luoteis-Lappi, Enontekiön Sanomat, Levin Sanomat, Pohjolan Sanomat sekä Lapin Kansa) on ollut juttuja hankkeeseen liittyen. Ylen 1:n aamu TV:n Luonto lähellä jaksossa esiteltiin Kylästä kylään matkailun kehitystyötä ja mahdollisuuksia ja ohjelmasta tehtiin yksityiskohtaisempi markkinointi DVD suomeksi ja englanniksi. Hanketiedotustilaisuuksia ja ideointipalavereja on pidetty hankealueella kaikkien mukana olevien neljän kunnan alueella.

Hankkeesta ja sen tuloksista on pidetty esittelyitä mm. Pohjois-Savon liiton järjestämässä Kohti älykästä erikoistumista -seminaarissa Kuopiossa 28-29.11.2013 sekä alueellisissa Luontopalveluiden tilaisuuksissa.

Kokonaisuutena tiedottamisen ja julkisuuden tavoitteet ylittyivät Suomessa selvästi valtakunnallisten lehtien ja aamu -tv lähetyksen myötä. Tavoiteltu lehdistö- ja alueellinen näkyvyys toteutui suunnitellusti. Kansainvälisessä näkyvyydessä kumppanipuiston hakemisen viivästyessä näkyvyys jäi tavoitteesta, mutta muuten toteutui suurin piirtein suunnitellusti.

4. PROJEKTIN TULOKSET

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto sai European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas tunnustuksen

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto liittyi European Charter for Sustainable Tourism -ohjelmaan, mikä nostaa puiston kansainvälisesti merkittävien luontomatkailualueiden joukkoon. Charter on Euroopan kansallispuistoliiton (EUROPARC Federation) kehittämisohjelma, joka on jo 15 vuoden ajan kehittänyt Euroopan suojelualueiden luontomatkailua yhdessä yrittäjien kanssa. European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas –tunnustus annetaan suojelualueille, jotka toimivat hyvässä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa käytön kestävyden edistämiseksi. Tunnustuksen virallinen luovutustilaisuus (Charter Award Ceremony) pidettiin 6.11.2013 Euroopan parlamentissa, Brysselissä.

Charter -tunnustuksen saamiseksi paperisen hakemuksen ja siihen tarvittavien dokumenttien lisäksi EUROPARC:n konsultti teki Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon paikalla-arviointikäynnin 23-27.4.2013. Charter arvioitsija Richard Partingtonin ohjelmaan kuului tutustua alueeseen, alueen hallintoihin ja hoitoon sekä erityisesti yhteistyökumppaneihin ja yritystoimintaan alueella. Käynnin ja arvioinnin tuloksista Partington kirjoitti arviointiraportissaan seuraavasti:

The Pallas-Yllästunturi National Park and other protected areas in Fell Lapland provide a sound framework for nature tourism in the area. By using the services established in the protected areas, both entrepreneurs and their customers can enjoy nature in an easy and safe manner. There are many local entrepreneurs who already make use of the opportunities provided by the national park in many ways. The nature tourism plan (Charter strategy) relates as an excellent basis for implementing the European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas. Both the Charter and the plan (strategy) will be updated in five years.

Main strengths:

- *A well-governed, managed, resourced and respected national park organization.*
- *Using EU funds to implement the Charter and improve/develop sustainability in the region.*
- *The use of 3-year co-operation agreements with 25 partnership businesses committed to the principles of sustainable tourism, the impacts of their activities monitored and sustainability assessed.*

Main weaknesses:

- *With much of the early thinking, leadership and implementation by the park managers the pace of implementation has been rapid, and not enough time, understandably, has been devoted to develop collective thinking and shared ownership.*
- *Not capturing at the outset stakeholder motivations and what their success criteria will be after five and ten years of Charter implementation.*
- *Lack of good recycling facilities in the area is a relatively basic issue which appears difficult to address, and difficult to understand why it cannot be done well in the Pallas-Ylläs Charter area.*
- *There appears to be contradiction between the Lapland Strategy for international tourism growth and that around sustainability of use.*

Conclusions and recommendations for the protected area:

1. *Develop ownership by the forum of the Charter/sustainable tourism project/process over the next 5 years, so it is well understood by all interests.*
2. *Provide more information/communications to stakeholders to generate understanding and momentum.*
3. *Demonstrate the benefits and results (facts and figures) so that business partners can understand and articulate them (Charter Part II).*
4. *Consider developing a Workshop or Study Visit for stakeholders in and around the area, with international attendance, to focus on the Charter as a 'force for added value' by examining thinking around Charter Part II, Charter Partners/Awards, Principles and Co-operation Contracts.*
5. *Establish criteria for measuring success by all parties so that after 5 or 10 years you will know if implementing the Charter has worked. For some it will be about more profit, for others it will be about more visitors, or more spend with the same visitors but getting agreement on this at the outset (beyond the LAC approach) is very important.*

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

METSÄHALLITUS

6. *Take immediate action to put in place good recycling facilities for paper, glass, plastics, bio/food waste, etc., not only to achieve the Charter and keep it but to retain visitors. Poor environmental management and its publicity is likely to mean visitors make decisions to go elsewhere.*
7. *Engagement and dialogue is needed quickly with Municipalities, key regional bodies, local and national politicians to agree on what sustainability means to the area on:*
 - *Seasonality*
 - *Transport & accessibility (including flying)*
 - *Power, water, waste and recycling*
 - *Food miles*
8. *Consider a pilot or experimental scheme or schemes to see if visitor contributions/visitor giving could work to bring in additional funds to support conservation and recreation projects and infrastructure maintenance.*
9. *Consider introducing monitoring of the local knowledge, information relevance and accuracy through a survey or "mystery shopper" to evaluate the education and information programme.*
10. *Consider, perhaps through the Co-operation/Advisory Groups (the forum), a more regular and structured way to communicate with local people with regular opportunities for contributions and feedback.*

Pallas-Ylläs Charter alueen toimenpide- ja kehittämissuunnitelma

Hankkeessa tehty ja Charter arvioinnissa käsitelty toimenpide- ja kehittämissuunnitelma viitoittaa kehittämistä seuraavat 5 vuotta. Uudelleenarviointia (2018) varten yhteistyöryhmä päivittää kehittämissuunnitelman.

Kehittämissuunnitelman (Action plan) toimenpiteet:

Strategic target	Measures	Priority 1-5	Provisional budget	Responsible parties
Maintenance of, and improvement to the quality of, structures	Upkeep and restoration of the trail network within the national park with gravelling and by replacing duckboards. Development of stone construction. - New duckboards 4 km / year - Gravelling 15 km - Stonework 3 km	2	ERDF-funding 400 000 €	Metsähallitus
	Renovation of structures within the national park. - 20 composting toilets - 10 campfire tents and Lapp huts	1 / 5	Ministry of environment - project, ERDF-funding	Metsähallitus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

METSÄHALLITUS

	- 10 huts - Signposts		project funding 300 000 €	
	Establishment and maintenance of trail networks in the areas surrounding the national park	5	Project-funding	Municipalities, Metsähallitus, partners
Maintenance and development of information and guidance communications	Restoration of and increase in the number of off-road signs in tourist centres	1	ERDF-funding 50 000 €	Metsähallitus, municipalities, local tourist associations
	Signposts to the national park and visitor centres on main roads	1	ERDF-funding 100 000 €	Metsähallitus, municipalities
	National park information stands in villages and main access points	2	ERDF-funding 50 000 €	Metsähallitus, municipalities
	Boarder signs of the protected area	1	ERDF-funding 10 000 €	Metsähallitus
	Information and guidance plan for Pallas-Yllästunturi National Park	4	Contribution of present employees	Metsähallitus
	Further development of the work of the visitor centres	2	Project funding	Metsähallitus
	Development of materials for entrepreneurs	2	ESF-funding 50 000 €	Metsähallitus
Development of marketing	Improvements to the visibility and exploitation of the national park	2	Project funding, contribution of present employees	Metsähallitus, municipalities, local tourist associations
	Development and marketing of local products	3	Project funding	Tourist associations, entrepreneurs, municipalities, Metsähallitus
	Development of common marketing materials	3	Projects, contribution of present employees	Tourist associations, entrepreneurs, municipalities, Metsähallitus
Development of partnerships	Annual meetings of entrepreneurs and partners	1	ERDF-funding, contribution of present employees	Metsähallitus
	Courses, theme-related excursions, seminars and lectures for partner enterprises	1	ESF-funding, contribution of present employees 50 000 €	Metsähallitus, partners, universities, research institutes
	Training of nature tourism entrepreneurs and Official NP guide guides	1	ESF-funding 50 000 €	Metsähallitus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

METSÄHALLITUS

	Creating connections to the other Charter parks - benchmarking	1	ERDF-funding 20 000 €, Contribution of present employees	Metsähallitus
	Increase in the number of contracted entrepreneurs	2	Contribution of present employees	Metsähallitus
	Product development <ul style="list-style-type: none"> - Nature activities - Events - Local culture - Transportation 	4	Project funding, workshops	Tourist associations, entrepreneurs, municipalities, Metsähallitus
The national park and charter area are integrated in regional and area marketing and are well-known tourism selling points.	By creating a common will, areas and identities can be used in regional tourism marketing. Co-operation in local marketing (Tourism associations, tour operators), development of area marketing through networking	3	Project funding	Tourist associations, entrepreneurs, municipalities, Metsähallitus
	Membership and active participation in regional tourism associations activities and promoting the formation of broader networks	1	Contribution of present employees	Metsähallitus

- Priority:**
- (1) Immediate 2013
 - (2) Essential by 2014
 - (3) High by 2015
 - (4) Medium by 2016
 - (5) Low by 2018

100 yritystä ja yhteisöä on lähtenyt mukaan kestävän matkailun Kylästä kylään hankeperheeseen

Kansallispuistovetoisen matkailun kehittäminen lisää alueen vetovoimaisuutta. Yli sata yhteistyökumppania on sitoutunut kylästä kylään hankeperheeseen ja sen hankkeisiin sekä kesämatkailun kehittämiseen Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ympäristössä Charter hankkeen tuloksena. Verkostoon mukaan lähteneet yritykset ja palvelut löytyvät Pallas-Yllästunturin www sivuilta (www.luontoon.fi/pallas-yllastunturi). Yritysten palvelut ja reitit löytyvät myös asiakaslähtöisesti hankkeessa toteutetulta Kylästä kylään netti- ja mobiilisivustolta: www.kylastakyla.fi ja www.villagetovillage.fi. Yritysten reaaliaikainen saavutettavuus paranee tämän myötä merkittävästi.

Yhteistyökumppanit hyötyvät hankkeesta, koska yhteistyöryhmässä voi osallistua kansallispuiston luontomatkailun kehittämiseen, kansallispuiston teemareitit yrityksineen löytyvät kartoista, yh-

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

METSÄHALLITUS

teistyöyritykset saavat kansallispuiston logon käyttöönsä, kansallispuiston yhteistyökumppanit koulutetaan toimimaan kansallispuistossa, koulutus tuottaa sertifioituja kansallispuisto-oppaita yritysten käyttöön, yritykset saavat paremman mahdollisuuden löytää kansainvälisiä kumppaneita ja näiden tuloksena matkailu-, majoitus-, ravintolapalveluiden kysyntä kasvaa.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa reitistöjen, opastuksen ja viitoituksen kunnostamis- ja uudistamissuunnitelmat

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueelle on kehitetty ja lisätty matkailua tukevaa palveluvälineistöä ja rakenteita voimakkaasti 1900-luvun loppuvuosina ja vuosikymmeninä silloisten tarpeiden mukaan. Kansallispuiston kasvava kävijämäärä asettaa erityisiä vaatimuksia alueen luonnonympäristön tilan turvaamiseen ja parantamiseen. Moni paikoin esimerkiksi kävelyreittien kulumus aiheuttaa paitsi esteettistä ja käytön häiritsevää myös ekologiseen kestävyysongelmia. Rakenteellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävien rakenteiden tekemisessä on kehittyttä harppauksin viime vuosina. Uudistustarpeessa olevat rakennetun luonnonympäristön rakenteet suunniteltiin hankkeen aikana siten että vanhoja voidaan korvata nyt erittäin kestäväillä, kustannustehokkaasti toteutettavilla, laadukkailla ja korkeatasoisilla alueen vetovoimaisuutta lisäävillä rakennusratkaisuilla jotka tuottava pitkäaikaista lisäarvoa alueen matkailuympäristölle.

Hankkeessa tehtiin kansallispuiston ympärille lähestymisopasteista suunnitelma (kuva 1) sekä puiston retkeilyreittien viitoituksen uudistamissuunnitelma. Hankkeessa suunniteltiin elinkaarensa päässä olevien rakenteiden uudistaminen kylästä kylään palvelun yhteyksien varrella, niin että ne kehittyvät samalla kansainvälisen tason matkailuyhteyksiksi. Yhteyksien väliselle reitistölle (kesä- ja talvireitit) annettiin nimi: Tunturi-Lapin Taival, mikä löytyy myös tulevassa viitoituksessa keskeisenä osana kansallispuiston opastusta (kartta 1). Opasteet ja rakenteet kestävinä ja käyttöä ohjaavina varmistavat laadukkaan, monimuotoisen ja puhtaan luonnonympäristön säilymistä kansallispuiston vilkkaimmin käytetyillä alueilla.

Kylästä kylään tuotteen mukainen kansallispuistomatkailu yritysten ja palveluiden verkostoinen, ekologisesti kestävä toimintaratkaisut sekä esteettisesti laadukas ympäristö lisäävät alueen vetovoimaa erityisesti innovatiivisen yritystoiminnan näkökulmasta. Kansallispuiston matkailukäytössä ja poronhoidon maastoliikenteen yhdessä käyttävien reittien kestävyysparantamisella tuetaan elinkeinojen yhteensovittamista, pohjoisessa saamelaiselinkeinoja ja poronhoitolain mukaista kestävää käyttöä. Suunnitelmat ovat jo monin osin toteutettu ja loppuja toteutetaan lähiaikoina.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

METSÄHALLITUS

Kuva 1. Hankkeessa suunniteltu kansallispuiston lähestymisliikennemerkki asennettuna (kuva Pekka Sulkava)

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

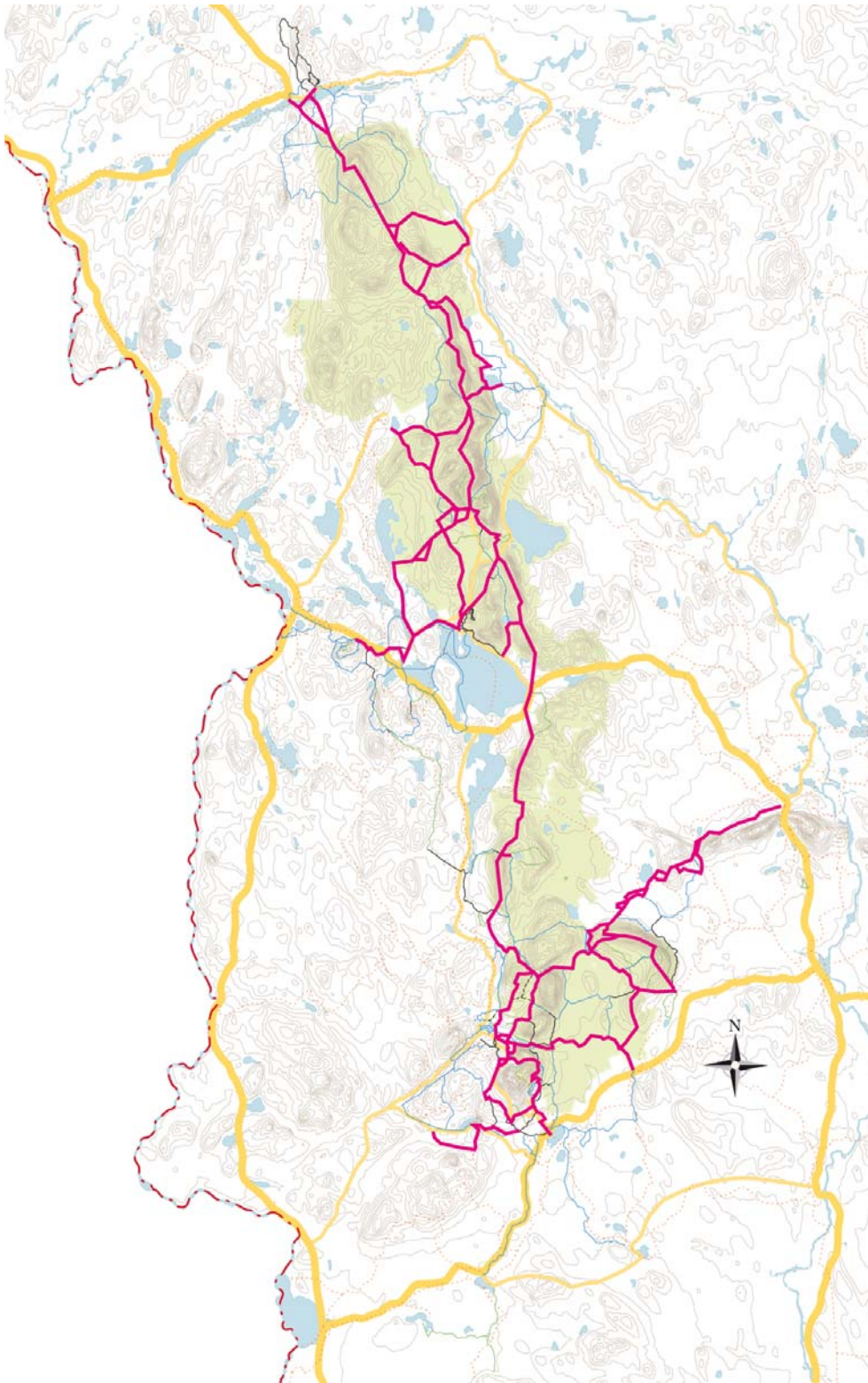

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

METSÄHALLITUS

Kartta 1. Tunturi-Lapin Taival (kesä- ja talvireitistö) punaisella viivalla

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

METSÄHALLITUS

Kansainvälinen yhteistyö

Hankkeessa tavoitteena oli hakea matkailun kasvuun ja kansallispuistojen kestäväan käyttöön kansainvälisiä kumppaneita ja osaamista. Charter tunnustuksen hakemisen ja sieltä saatujen kontaktien lisäksi hankkeessa osallistuttiin kansainväliseen toimintaa EUROPARC järjestön kokouksissa, Benchmarking -matkoilla sekä työpajoissa. Näistä kokouksista, matkoista ja verkostoitumistilaisuuksista saatua tietotaitoa on käytetty alueen matkailun edistämiseksi alueellisissa kehittämisseminaareissa. Käydyt kansainväliset tapaamiset:

- EUROPARC – yleiskokous ja Charter Network Meeting Unkarissa 9.-13.10.2013, luontomat- kailun eri työpajat
- EUROPARC -yleiskokous Belgiassa 22.-25.10.2012, , luontomat- kailun eri työpajat
- EUROPARC Charter Network Meeting 6.11.2013 Brysselissä
- Benchmarking -matkat Skotlantiin (Cairngormsin kansallispuisto) 18-21.11.2013 ja 9.- 14.1.2014 Kumppanipuiston toimintaan henkilöstöön ja yritystoimintaan tutustuminen
- Kestävän matkailun työpaja ja benchmarking -matka Norjan Gratangenissa (elokuu) ja Ruot- sissa Stora Sjöfalletissa 26-27.11.2013,

Kestävän matkailun edistäminen alueella ja kansallispuiston yhteis- työryhmä

Charter tunnustuksen saamisen kriteereissä yhtenä edellytyksenä on alueella säännöllisesti toimi- va kansallispuiston hallinnon ja seudullisten toimijoiden yhteistyöryhmä, joka käsittelee erityisesti kestävän matkailutoiminnan kysymyksiä. Hankkeen aikana aloitettu kansallispuiston yhteistyö- ryhmä jatkaa toimintaansa. Yhteistyöryhmän runkona toimii hankkeiden ohjausryhmä, mistä hankkeiden jälkeen muodostetaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston yhteistyön ohjausryhmä. Lisäksi kaikkien sidosryhmien, hankekumppanien ja yhteistyöyrittäjien kanssa pidetään vuosittai- nen yhteistyötapaaminen. Yhteistyöryhmän toimintaan kuuluvat myös työpajojen ja teemakohtais- ten tilaisuuksien järjestäminen.

Hankkeen aikana työpajatyöskentely aloitettiin matkailutuotteiden ideoimisella kansainvälisten benchmarking -matkoilta saatujen ideoiden toimiessa pohjana. Järjestetyt työpajat:

- Kestävän matkailun edistäminen alueella ja yhteistyön virittäminen sidosryhmien välillä; tie- dottaminen, Charter -seminaari Ylläksellä 26.4.2013 ja työpajat Hetassa 14.1.2013 ja Särkijär- vellä 12.-13.6.2013.
- Kestävän matkailun edistäminen alueella ja yhteistyön virittäminen sidosryhmien välillä; Tuotteistamistyöpaja 26.-27.11.2013, Luonto- lintu- ja liikuntamatkailun tuotteistamistyöpaja 10 - 11.2.2014

Muita kylästä kylään matkailun edistämistä tavoittelevia tilaisuuksia olivat matkanjärjestävierai- luihin osallistuminen sekä hanke ja matkailutuotteiden esittely messuilla ja seminaareissa. Muut osallistumiset ja hankkeen järjestämät tilaisuudet:

- EST - FIN kestävämatkailun käytännöt seminaari Iso-Syötteellä

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

METSÄHALLITUS

- Matkanjärjestäjille/lehdistölle Kylästä kylään matkailusta informoiminen ja alueeseen tutustuttaminen (Venäjä-Ukraina workshopin lehdistö sekä brittiläinen hiihtovaellusmatkojen järjestäjä).
- Erämessut Oulussa - Kylästä kylään kansallispuistovetoisen matkailun markkinointi Pohjois-Suomen suurimmilla ulkoilmamessuilla. Uudenlaisten maastopyöräily-, melonta- ja vaellustuotteiden tunnetuksi tekeminen. Pohjois-Suomen Erämessut järjestettiin Oulussa 23.-26.5.2013.
- Matkanjärjestäjille/lehdistölle Kylästä kylään matkailusta informoiminen ja alueeseen tutustuttaminen (Saksalainen lehdistöryhmä (syyskuu)).
- EUROPARC Charter tunnustuksen myöntämisen juhla ja kansainvälisen matkailun kehittämisseminaari yhdessä kansallispuiston 75 v juhlan kanssa

5. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Neljän kunnan, lähes 30 kylän ja matkailukeskuksen yhteisprojekti kansallispuistovetoisesti on laajuudessaan ainutlaatuinen Suomessa. Vahvasti kesämatkailun vetovoimaisuuden lisäämiseen keskittyvä projekti on avannut matkailutoimijoiden ajatukset myös nykyisten sesonkien ulkopuolella oleviin vahvuuksiin. Etenkin luontomatkailuun ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen ideointi ja laajempaan verkostona toimiminen ovat edellytyksenä kesämatkailun kannattavuuden mahdollistamiseksi. Projektissa päästiin asiassa hyvään alkuun, seuraava askel on huolehtia, että hyvät ideat jalostetaan toimiviksi tuotteiksi ja huolehditaan että myös myynti- ja markkinointi ovat sillä tasolla, että asiakkaat löytävät nämä uudet palvelut. Hankkeen aikana yhden yrityksen järjestämä Ylläs – Hetta opastettu vaellustapahtuma ”Lapland Classic” kasvoi yli 200 osallistujan suuriseksi kylästä kylään vaellustuotteeksi ja useita lyhyempiä vaellustuotteita on käytössä. Tämän kaltaiset menestystarinat antavat yrityksille laajemminkin uskoa, että meillä on vielä paljon hyödyntämättömiä potentiaaleja ympäri vuoden ja että Lapin kesä houkuttelee, mikäli tuote on hyvin rakennettu ja helposti saavutettavissa.

6. TOIMINNAN JATKUVUUS

EUROPARC Charter -tunnustus on voimassa 5 vuotta, minkä jälkeen udelleenarvioinnissa tarkastetaan kehittämissuunnitelman toteutumista sekä luontomatkailun kestävyttä ja yhteistyötä alueella. Samalla tarkastellaan yhteistyöryhmän toimintaa sekä seuraavan kehittämissuunnitelman toimenpiteitä. Charter sertifikaatin toimintamalli on luonut erinomaiset edellytykset säännölliseen ja jatkuvaan kestäväen luontomatkailun ylläpitoon ja kehittämiseen alueella. Yhteistyöryhmä jatkaa toimintaansa ohjausryhmän vetämänä ja kansallispuisto järjestää vuosittaisen yleiskokouksen.

Parantuneiden retkeilyedellytysten, opastuksen ja viitoituksen sekä yritysten näkyvyyden ja saavutettavuuden myötä on mahdollista tuotteistaa lisää kansallispuistovetoista luontomatkailua tarjolla oleviksi tuotteiksi. Järjestimme Skotlannin benchmarking -matkan innoittamana Luonto-, lintu- ja liikuntamatkailun tuotteistamispäivät helmikuussa ja etenkin luonto- ja lintumatkailun vähäinen tarjonta alueella herätti hyviä tapahtuma- ja matkailutuoteideoita, joita ollaan jo jalostamassa eteenpäin. Yhteistyö eri kylien ja yritysten välillä on Kylästä kylään hankkeiden myötä saanut uudenlaista kipinää. Toimijat ovat oppineet tuntemaan toisiaan ja toistensa toimintaa, huomanneet, että myös muilla yrityksillä on vastaavia epäilyksiä ja ongelmia kuin heilläkin ja

työpajojen sekä tutustumiskäyntien myötä henkinen kynnys ideoida yhdessä - on selkeästi madaltunut. Myös kansallispuiston järjestämille luontomatkailutyöpajoille olisi selkeästi kysyntää, joita toivottavasti kyetään järjestämään jatkossakin. Kylästä kylään matkailun parempaa palvelua ostava asiakaskunta on alueella jo olemassa ja hankkeen aikana uuden tuotteen löysivät useat uudet yritykset, jolloin palvelun monipuolisuus kehittyi selvästi. Tämä mahdollistaa myös kansainvälisen asiakaskunnan lisäämisen alueen matkailussa.

7. BUDJETTI JA RAHOITUS

Kustannus	Hyväksytty projektisuunnitelma €	Toteutunut €
1. Henkilöstökustannukset	170 444,00	177 625,67
2. Ostopalvelut	42 360,00	47 564,33
3. Matkakustannukset	38 110,00	38 656,84
4. Kone- ja laitehankinnat	2 473,00	2 474,50
5. Rakennukset ja maa-alueet	0,00	0,00
6. Vuokratkustannukset	1 525,00	524,60
7. Toimistokulut	815,00	970,21
8. Muut kustannukset	16 292,00	13 065,90
9. Luontoissuoritukset	0,00	0,00
Yhteensä	272 019,00	280 882,05
10. Tulot	0,00	0,00
Yhteensä	272 019,00	280 882,05

Rahoitus	Hyväksytty projektisuunnitelma €
11. Kuntien rahoitus	20 000,00
12. Muu julkinen rahoitus (Luontopalvelut)	41 019,00
13. Yksityinen rahoitus	30 000,00
Yhteensä	91 019,00

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

METSÄHALLITUS

